

Beugen c. a.

Den 11^{den} Augustus 1894 bezocht ik deze gemeente (ik reed van Beugen-kruispunt naar Beugen, naar Oeffelt, naar Kaps en naar Cuijk). Op de grenzen van Beugen en Oeffelt vond ik een eerewachter, die mij vergoedde naar het Raad^{huis} te Beugen. - Daar vond ik den burgemeester met de wethouders Verdijk en Lemmens; deze laatste was bij de periodieke verkiezing gevallen tegenover van der Toort, zoodat hij over een week of drie ophield wethouder te zijn, omdat alsdan zijn mandaat als raadslid eindigt.

De verhouding tuschen de verschillende ingezetenen te Beugen is zeer gespannen; Rijkevoort heeft volgens het zieltal recht op 2 à 3 raadsliden, Beugen op 4 à 5. Daarintusschen men geen verandering te brengen, maar men wilde een ander bestuur. De burgemeester Verheijen, die te Rijkevoort woont, moest vallen, en evenroo de wethouder Lemmens, die te Beugen woonachtig is. - Verheijen werd echter herkozen met een stem of 4 meerderheid, terwijl Lemmens geslagen werd door van der Toort uit Beugen, een rijken boer uit Beugen, den zoon van den vroegeren burgemeester. - v.d. Toort was commandant van de eerewachter. -

Hoe het in Beugen moet eindigen weet God; men staat er zoo scherp mogelijk tegenover elkander; ik had een zeer druk bezochte audientie, maar alles, wat ik moest hooren, waren klachten en nog eens klachten. Van de Water, de gemeenteweldwachter had ^{van} v. d. Toort moeten hooren, dat hij, indien hij niet met de partij van van der Toort medeging, weggejaagd zou worden, zoodra die partij in de meerderheid kwam.

Thijsen klaagde over een waterleiding.

Eielens, een arbeider, klaagde over de verkiezing; hij had geld op hypotheek van den wethouder Verdijk; omdat hij met de verkiezing vrij had willen blijven, was hem dat geld opgezegd. Ik verwees hem naar

den

Beugen e.a.

den Officier van Justitie.

Van der Voort klaagde over de verkiezing en over de presfies ten onrechte op Gielens uitgeoefend. Hij zeide ten slotte, dat hij Gielens het geld zou schieten, dat Verdijk hem had opgezeed.

Van Ibil, van Pas en Keltten klaagden in commissie, dat zij bemoeilijkt werden in het stekken van heideplagen. Deswege was van Ibil tegenover den burgemeester Verheijen gecandidateerd bij de raadsverkiezing; zijne candidatuur slaagde echter niet.

Sturkens klaagde over een uitweggen over het slecht onderhouden van een weg. —

De geestelijken klaagden, dat hun taak zoo moeilijk was, omdat zij door de aanzienlijke ingezetenen niet gesteund werden. —

Uit alles bleek, dat er een zeer ongewenschte toestand heerscht in deze gemeente. —

De secretaris is een zoon van den wethouder Verdijk; hij hoopte dit jaar zijn examen te doen als aspirant gemeentesecretaris. —

De eerewacht geleidde mij weer naar de grenzen van Delfelt. —

Bij mijn komst te Beugen werd mij door een lief klein meisje een prachtig bouquet aangeboden. —

De gemeente-ontvanger had nikt alles op den juisten datum geboekt; — er ontbrak een alphabetische klapper op het bevolkingregister; duplicaten werden als berichten van vestiging teruggezonden; de inkwartieringslijsten sinds 1892 niet herzien; geen register van localiteiten, waarin sterke drank verkocht wordt, enz. enz. —

Den 3den Mei 1902 kwam ik weer in de gemeente. Ik reed van Luyk over Beers naar Lill; vandaar over Wanroy Nijlwoort, Beugen naar Borneer, alwaar ik ontbeek in het hotel van Isfer. Vervolgens naar Sambek, en toen over Borneer terug naar Beugen, alwaar ik (station Delfelt) den trein nam naar den Nooch.

N. en W. deelden mij mede, dat er bijna geen menschen

Beugen e.a.

in Deutschland gaan werken; de geestelijkheid ijvert daar zeer tegen, vooral de Pastoor van Nijlwoort, die reeds bij de eerste Nl. Communie begint de kinderen te bewerken, om niet naar Deutschland gaan te keeren. — Ook gaan er maar weinig buiten de gemeente werken; de zeders zijn er nog zeer leuwardig; men gaat weinig uit; meiden en knulleten iraken hun loon niet af, maar bewaren het, of geven het sleuis af. — De loonen van een knecht loopen van f120-f160; die van een meid van f70-f100. — De dienstboden zitten met den heer aan dezelfde tafel; daar zijn geen s. boorden, zijn, waar dat niet gebeurt; men eet minstens 2 maal daags vleesch of spek.

Klek gaat den menschen over het algemeen gaed; er is 2 maal meer vee in de gemeente dan vroeger; daardoor moet de gemeente ook veel meer geld uitgeven voor springstieren; waeser was er te beuigen slechts een, en ook een te Nijlwoort. — Frans is het hard woedig, dat er op beide plaatsen twee zijn. —

N. en W. deelden mede, dat men te Beugen zeer was voor het in orde brengen van de Praam, en daarvan gaarne het gemeentelijk aandeel (10%) zou dragen. Men zou het mogelijke doen, om het in behoorlijken staat brengen van het kerkertje te bevorderen. —

Ik verneem van N. en W. dat er nog al gronden van de gemeente verkocht waren; den welstand der bakken schreef men grootendeels daaraan toe. — Ik onttraadde N. en W. om bij den verkoop van grond geldt op het perceel te laten staan; daarvan kunnen zo veel verbeerde rooken voortspruiten; bovendien, wanneer de gemeente een wanbekaler maekt eene keeren, dan zet ze het op straat; sijn politierog is de gemeenteburgemeester dan verplicht voor hem te zorgen. — Wanneer de gronden bij verkoop dan iets mindere opbrengen, dan wanneer de menschen den deel der hoopson als hypotheek op het gheochte kunnen vestigen, — dan is dat n. m. m. nog niet zoo heel erg. Klek is beter dat de gemeente iets mindere heeft, en dat de inwoners vooruitgaan, dan dat de gemeente heel rijk is en de inwoners arm.

Beuzen c.a.

De geneeskundige armenpraktijk wordt waargenomen door Dr. Klermans uit Ljennep, — Woodschouw ten vasci. natie wordt verricht door Dr. Sterke uit ~~Beuzen~~^{Bozmeer}. — Over het algemeen is men vooral met Dr. Klermans zeer ingenomen. — Met Bozmeer en Sambek saemen heeft men voor $\text{fl} 400$. — met grote moeite eene vroedvrouw gekregen.

De qualificatie van den gemeenteveldwachter zal bij diens tractement worden geleegd.

Er is te Beuzen een liefdadig van de zusters van den Z. Carolus Bordenus; zij de zusters geven geen onderwijs aan meisjes, maar houden wel eene bebaarschool. Eene byzondere meisjes school is er niet.

De toestand van de beoefening klas is vrij goed. Klipsend gebreke wordt er niet geleden; men kan zich over het algemeen vrij wel zelf helpen; in den winter laat de gemeente veel werken op de gemeentelijke gronden.

De vrede is gelukkig in Beuzen teruggekeerd; bij de laatste verkiezing van leden van den Gemeenteraad behoefde er niet gestemd te worden.

Er had zich niemand voor mijne audientie aangemeld.

De secretaris Verdijft heeft tekenmaal gebracht, het examen van aspirant gemeente secretaris te doen; hij was beide keeren aangekluip, en heeft het loen maer opgegeven.

Men prijkt vooral den pastoor van Rijkervech, den Zker Beuzen; deze heeft daar eene nieuwe kerk gebouwd, maar men vermaecht geheel uit eigen middelen. Hij heeft althans aan zijne parochianen geen geld voor die kerk opverzoekt; alleen de benodigde bouwmaterialen, sand enz. werden door de ingezetene kosteloos aangevoerd.

Den 15 maart 1905 kwam ik weer in Beuzen; ik reed er van uit Cuyt heen; denzelfden dag bezoekt ik Oeffelt en Bozmeer en keerde van uit laatste genoemde gemeente spoer naar Cuyt terug.

De verleden audientie van den kapelaan van Beuzen den Zker v. d. Bichelaar, die ten gevolge van de ziekte van zijn pastoor in diens plaats zijne afwachting kwam maken. — v. d. Bichelaar is een uitstekend onderwijzer.

Beuzen c.a.

soortlijkheid

ten Brielal menschen van uit Beuzen - Vriespunt - Kraafs, Wieren en Philipse - klaagden over de onbegaanbaarheid van de wegen in de Beuzenbeke Florak, en op het zandveld, vooral door de baeren bij het ploegen de ploeg op den weg onderwaaien. De kinderen kunnen de niet door het zand school maeden. B. en W. erkennen later de juistheid van de klacht; om die reden heb ik hen ernstig op het hart ge. drukt, aan die belijde grieven op de eene of andere wijze een einde te maken.

De leden van den Raad waren goed over de hulle gemeente verdeeld: twee waren in de Koud van Beuzen; twee op Hartwijk; twee te Rijkervech (waaran een te Koningind, en een (de burgemeester) te Koningind; en een te Klagebrenis. —

Van B. en W. stelde ik overweging gegeven, een beschrijvende staat van alle gemeentelijke eigendommen bij te maken, waarin alle mogelijke byzonderheden omtrent cultuur, exploitatie, opbrengst enz. met juistheid worden aangegeven. —

De burgemeester van Wanroy heeft van de gemeentelijke plaas een stukje ^{vroede} grond onder Rijkervech; hij legde dat aan het grasland en behandelde dat met kunstmat. De resultaten waren zoo verrassend schoon, dat dien ten gevolge naburige aan de gemeente Beuzen behorende braekgronden, welke tot dan toe steeds vrij wel voor waardeloos waren gehouden, in 1905 kon publiek konden verhuurd worden voor ± 500 de fl. f.

Van ± 6 fl. f. werden ± 7 fl. f. opgehouden; de rest bracht ongeveer $\text{fl} 26.000$ op. —

De gemeente geeft jaantijds ± 75 uit voor het in orde houden van de waterleidingen, waaraan ze geland is. Zou de gemeente alle waterleidingen onderhouden, dan zou daarmede nogmaals ± 75 gemield zijn.

In verleden tijd dienst wordt verricht door Juffrouw M. Heiljens uit Bozmeer; deze is aangesteld door Bozmeer, Sambek en Beuzen op een salaris van $\text{fl} 500$. —

De veldwachter ontvangt nog steeds een deel van zijn salaris in den vorm van eene qualificatie; daartegen stelde gepro. testerd; de raad schijnt niet anders te willen. —

De toestand van de armen schijnt in Beuzen zeer gunstig te

Bergeren e.a.

zijn. Het algemeen ambestuur schijnt bovendien de beschikking te hebben over zeer ruime fondsen.

Het herhalingsonderwijs valt ^{noch al} ~~veel~~ in den omvang. Het Kijchevoort profiteeren er 15 kinderen van; te Bergeren 10. —

Den 10 Mei 1909 kwam ik weer in Bergeren. Ik ging er via den Bosch-Woestel-Oeffelt heen; bezocht vervolgens nabij Bosmeer en ging toen in Creyke logeren.

Ik verbleef overdien aan van der Noordt, die zoo gaarne beregenester was geworden; hij was blijbaarder zeer ingenomen met de bevoening van den Ziech v. Kijchevoort, nu op hem zekere de keuze niet was gevallen. Hij vroeg steun bij de plannen tot verbetering van de Grootte Beek, die van Overloan komt, onder wey veel water van zijbeekjes ontvangt, en te Oeffelt in de laas valt. Sinds de ontginning van zwaale grond in de laatste 20 jaren was de capaciteit van die beek geheel onvoldoende geworden en was hare verbetering bepaald noodzakelijke geworden.

Vervolgens ontving ik den pastoor van Bergeren, den heer Hoogen, die sinds 7 jaren in Bergeren staat. Hij heeft een beroerte gehad en daermede lichamelijke veel geleden. Hij heeft den naam van heiterogen voor lastig te zijn.

Zen slotte kwam het Spakenlied steeds zijne opwachting maken. Hij klaagde zijn nood, dat hij geen gemeentelijke subsidie kon krijgen voor zene verfoerreniging, die voor een pr. Overijselsche skien hield aangehoort. — Ook hij schen een ingenomen met de bevoening van Jhr. v. Kijchevoort, nu hij zijn wensch — zelf beregenester te worden — niet in vervulling had zien gaan!

Waar dat de pas ontstapen veldwachter sinds langem tijd wegens ernstige ziektelikeid geen dienst heeft kunnen doen, zijne er op politieer gebied nog al eenige zaken te verbeteren. Zoo klaagde men steun en den over den overlast, dien meer van woonwagens onderwand; ook in ander opzichten valt er nog veel te verbeteren. Hij heb discussien met de plaey op de landwegen in de Zwaart en heb deysche veld heeft nog steeds plaats; men zal trachten, door het opraven van greppels daarvan een einde te maken. —

Het onderhoud der waterleidingen is thans geheel in handen van de gemeente; men besteedt daaraan thans goede zorg. —

Bergeren e.a.

Men verlangt zeer naar de verbetering van de Kraam; het kan niet schelen, hoeveel dat kost, als het maar thans er haer beter tal stand komt.

Bestand ambestuur is gunstig; er gaam haast geen menschen meer naar Duitschland; de loonen zijn daar trouwen veel lager dan een jr. of vijf geleden.

Er is thans een staat aangelegd omtrent de exploitatie der gemeentelike bezittingen; evenwel niet voldoende uitvoering; men zal dien nog wat aanvullen.

Volgens B. en W. kreeg pastoor Bergeren de Kijchevoort heb bevoening, die de kapitaal tot het stichten van zijn kerke van zijn zwaager, den Ziech Brinsen te Zelmord.

Volgens den pastoor van Bergeren is het thans daar in de gemeente volmaakt rustig; hoort men nergens meer van, en beschrijven alle partijchappen zich geleerd te hebben. — Volgens hem was de oud-beregenester, de heer Verduyn, een zeer strijd lieftig man; hij zocht den strijd en ging voor niets en niemand uit den weg; aangezien hij een goed verstand had, was het delwijls zeer moeilijk, om hem dat heeren beleidval afbreken te brengen, als hij menste, iets verkeerd gevonden te hebben, waar hij tegen moest opkomen; toch was hem volmaakt vriend. —

Den 16 April 1913 berecht ik per auto van uit Creyke de gemeenten Bosmeer en Bergeren.

Er is in Bergeren nog veel partijchap; voornest van Bergeren tegen Kijchevoort, en vervolgens van de menschen ondelking tegen elkaar. Zoo drong L. d. Voordt den wethouder Jansen uit den Raad, en werd in diens plaats wethouder. Bij de verkiezingen in 1913 zal het weer spannen.

Staat van exploitatie van gemeentelike bezittingen is niet waard, nogmaals op het groote nut daarvan opbreken voor een gemeente met een bezit van welken bij dus 1000 hl. A. en gebracht aan de loonen, hoe die moet worden ingericht. —

Groote klachten over waterhuur: Zaps keert het water dat naar de Kraam moet, en Oeffelt wil niet medewerken tot verbetering van de Oeffeltse Kraam; door een en ander wordt jaarlijks vooral te Kijchevoort onbereikbaar over veel schade geleden.

Beugen e.a.

De schaalwafelen te Beugen en te Rijkervoort hebben beide de landbouw dikt; er wordt overvloedig landbouw onder wijs gegeven; de goede resultaten daarvan kan men dagelijks overal waarnemen.

Stoomzeivelfabriek werkt goed; 1000 koeien, ook uit Mosmeer; door drijven van Rijkervoort kreeg directeur juist zijn ontslag; hij had zijn administratieve praectig knoede, maar zocht niet voldoende voor de machineren. Er gaan bijna geen menschen meer in Duitschland werken. Zeden blijven eenzijdig; knechts en meiden eten meestal met den baer aan dezelfde tafel; draagen hun ver., diend loen meestal aan hunne ouders af.

Den 14 Augustus 1918 bezocht ik per auto van uit Cuyk de gemeenten Beugen en Wanroy.

Burgemeester Verdijk is als secretaris van de gemeente ambtent alle administratieve zaken blijdbaar goed op de hoogte. Wanneer ik het gesprek bekeert op de materiele belangen der gemeente, op de ontginningen, op de bebouwing en beplantingen, op de gronden, die daarvoor moog in samenwerking zouden kunnen komen — dan schaat zijn kennis vaak te kort, wish hij er soms helemaal niets van, bijverval dan door de ver., houders van de woort of trakt soms gewaag op de vingers getikt.

Overigens was de verhouding tuschen den burge., meester en zijne wethouders blijbaper uitsbekend. —

De beschrijving der exploitatie van de gemeentelijke bezittingen is nog lang niet, wat die vraet zijn. — Ik hoop, dat die zo goed mogelijk zal worden bij gewerkt. Aan goed en wil ontbreekt het zeker niet; men had nog pbs een kaart besteld van alle gemeentelijke eigendommen; binnen een daeg af verten dacht men die te ontbragen.

Beugen onderhouet zijne waterleidingen zoo goed mogelijk; toch wordt er door de Oeffeltsche Raam veel waterschade geleden. Oeffelt heeft geen belang bij goed onderhoud, en doet daar niets aan. Op led.,

Beugen e.a.

ten van Beugen (30%) Mosmeer, Sambek en Oplao (ieder 20%) en Oelashes met Vierlingpbe (te samen 10%) zal de Raam onder Oeffelt onder handen worden genomen en verbreed of verdiept; bruggen en deikers zullen worden verbreed enz. Men denkt daar ± f2000. — te verveken; de leiding van dat werk is bij den bergemeester van Sambek. —

Beugen voert door ene daarvoor opzettelij geograam sloot veel water af naar de kraafschu Raam; Mr Ver., heym van Esvelt meende, dat Beugen daartoe het volste recht had. — Aanvankelijk marakte klaps groot be., zwaer; thans heeft die gemeente zich niet alleen bij den geschapen bestand heeregelegd, maar ^{aan} Beugen zelfs heel willen haestuan, dat de gemeente op hare kosten de sloot verder doortrah ^{af} het gebied van heel klaps. Voorloopig vaelt men daarvoor in Beug., gen nog niet veel.

Heel landbouw onderwij draagt goede vruchten; in beide kerkdorpen is een oud-lerlingen bond van de landbouwaarsusfen; het geleerde wordt in praktijk gebracht; vooral Rijkervoort gaat in blaai sterk voort.

25% koeien en klein ve minder dan normaal; de melkproductie van den winter zal gelijk nihil zijn. 1° omdat de koeien evenals in Holland in juni bij den stier worden gebracht, zoo dat die in April of Mei kalveren; 2° omdat veel melk door de boeren gebruikt zal worden in eigen bedrijf, voor de varkens enz.

De partijchappen in de gemeente sterven weg, vooral door dat Verdijk geen lid van den Raad wilde zijn, en zorgde, dat de vacante raadsse., tel overpzing van Beugen naar Rijkervoort; nu is men in Rijkervoort goed tevreden.

Aan Staatsboschbeherer gevraagd een plan te maken voor bebouwing der daarvoor geschikte gronden. Voor een kraalspaarweg van Wanroy naar St. Anthony, vraagt Vorhaeren van Beugen f35.000. —

Beugen e.a.

Den 30 April 1921 bezocht ik Beugen, Linderen en
Cuyk.

In plaats van wethouder Arolts vond ik thans als
wethouder Verheijen, een zoon van den vorigen burge-
meester.

De wethouders Arolts en v. d. Voort waonden beiden in
Beugen. Na de laatste Raadsverkiezing is er gelooft
wierd hunner zou vallen, om ook aan Nijkerboort een
wethoudersplaats te kunnen geven. Arolts is er toen uit
gevallen. —

Ook in Beugen groote woningnood. Het nieuwe
subsidie systeem van Regering — f 2000 per woning —
wordt er thans wel veel gebruikt. — Maar men pro-
fiteert er van, om ook woningen te verbouwen, zijn
aan een achterhuis een nieuw voorhuis te bouwen,
hetgeen toch wel niet de bedoeling van de Regering
zal zijn.

Voeg steeds veel waterberwaar; klaps en leffelt wer-
ken Beugen; voor het waterschap de Maaskant is hier
ene drinkbare zaak.

Het Staatsbosbeheer gaat voor Beugen 180 Hl. A. ont-
ginnen. — De grondmij is er bleekemaal uit, die
werkte zoo geweldig duur.

Alleen in Nijkerboort is er nog burgerwacht
en vrijwillige landstorm; alleen wanneer beiden
goed betaald werden, zou er animo voor zijn te
rekenen. —

Na de doorbraak te Cuyk heeft men de dijken
danig versterkt, en ze zoo hoog gemaakt als het
water in 1920 geweest is; zoo moet men eerst bij
een hooger waterstand ~~de~~ dan die van
1920 zal behoeven te gaan kijken.

Beugen